

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 11.5.2012
COM(2012) 212 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη
βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού	4
2.1.	Εγκαταστάσεις ομαδικής εστίασης.....	4
2.2.	Κλωστοϋφαντουργικά και καλλυντικά προϊόντα	5
3.	Απαγόρευση της χρήσης ΓΤΟ στη βιολογική παραγωγή	6
3.1.	Γενική πείρα από την απαγόρευση της χρήσης ΓΤΟ.....	7
3.2.	Διαθεσιμότητα προϊόντων που δεν παράγονται με ΓΤΟ	8
3.3.	Η δήλωση του πωλητή	8
3.4.	Σκοπιμότητα συγκεκριμένων κατώτατων ορίων ανοχής (σχετικά με την τυχαία ή τεχνικώς αναπόφευκτη παρουσία ΓΤΟ) και ο αντίκτυπός τους στον τομέα των βιολογικών προϊόντων	9
4.	Λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και σύστημα ελέγχου	9
5.	Εφαρμογή του καθεστώτος εισαγωγών	10
5.1.	Εισαγωγές βάσει του καθεστώτος ισοδυναμίας.....	10
5.1.1.	Αναγνώριση τρίτων χωρών ως χώρες που παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις	11
5.1.2.	Αναγνώριση φορέων και αρχών ελέγχου που παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις	11
5.2.	Εισαγωγές βάσει του καθεστώτος συμμόρφωσης	12
5.3.	Πιστοποιητικό ελέγχου	13
6.	Συμπεράσματα	13
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	15

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη
βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2009 η βιολογική γεωργία κάλυπτε εκτάσεις 8,6 εκατ. εκταρίων στην ΕΕ, αριθμός που αντιστοιχεί στο 4,7% των χρησιμοποιούμενων γεωργικών εκτάσεων της ΕΕ των 27. Κατά την περίοδο 2006-2009, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της ανερχόταν στο 7,7% στην ΕΕ των 15 και στο 13% στην ΕΕ των 12 (το 2009 το 81% του συνόλου των εκτάσεων βιολογικής καλλιέργειας της ΕΕ αφορούσε την ΕΕ των 15). Το 2008 στον τομέα της βιολογικής γεωργίας δραστηριοποιούνταν περίπου 197.000 εκμεταλλεύσεις, ήτοι το 1,4% του συνόλου των εκμεταλλεύσεων της ΕΕ των 27. Εκτιμάται ότι το 2007 ο τομέας της βιολογικής καλλιέργειας αντιστοιχούσε στο 2% του συνόλου των δαπανών για τρόφιμα στην ΕΕ των 15¹.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007² του Συμβουλίου και οι εκτελεστικοί κανονισμοί του, οι κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 889/2008³ και 1235/2008⁴ της Επιτροπής αποτελούν το νομικό πλαίσιο για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική καλλιέργεια σε επίπεδο ΕΕ.

Ήδη κατά την κατάρτιση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 (εφεξής «ο κανονισμός») το Συμβούλιο επεσήμανε το δυναμικό χαρακτήρα της εξέλιξης του τομέα των βιολογικών προϊόντων και ζήτησε τη μελλοντική επανεξέταση ορισμένων θεμάτων για τα οποία υπήρχε η πεποίθηση ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή των νέων κανόνων. Στο άρθρο 41 του κανονισμού διευκρινίζονται τα θέματα που θα περιλαμβάνει η εν λόγω επανεξέταση. Πρόκειται για τα εξής:

- (α) το ίδιο το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, και ιδίως τα βιολογικά τρόφιμα που παρασκευάζονται από εγκαταστάσεις ομαδικής εστίασης·
- (β) η απαγόρευση χρήσης των ΓΤΟ, συμπεριλαμβανομένης της διαθεσιμότητας προϊόντων που δεν παράγονται με ΓΤΟ, της δήλωσης του πωλητή, της σκοπιμότητας

¹ Περισσότερα στοιχεία και αντικειμενικές πληροφορίες σχετικά με τη βιολογική καλλιέργεια παρέχονται στη δημοσίευση της Επιτροπής του 2010 με τίτλο «Ανάλυση του τομέα της βιολογικής καλλιέργειας στην ΕΕ» που είναι διαθέσιμη στην εξής ηλεκτρονική διεύθυνση:
http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/eu-policy/data-statistics/facts_en.pdf

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 (ΕΕ L 189, της 20.07.07, σ. 1).

³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων (ΕΕ L 250, της 18.9.2008, σ. 1).

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1235/2008 της Επιτροπής, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες (ΕΕ L 334, της 12.12.2008, σ. 25).

των συγκεκριμένων κατώτατων ορίων ανοχής και του αντικτύπου τους στον τομέα των βιολογικών προϊόντων·

- (γ) η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και του συστήματος ελέγχων, και ιδιαίτερα η αξιολόγηση του κατά πόσο οι καθιερωμένες πρακτικές δημιουργούν αθέμιτο ανταγωνισμό ή εμποδία στην παραγωγή και την εμπορία των βιολογικών προϊόντων.

Με την παρούσα έκθεση, η Επιτροπή καταγράφει την πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του κανονισμού, η οποία ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 2009.

Η παρούσα έκθεση εστιάζει στα τρία προαναφερθέντα βασικά θέματα. Επιπλέον, επισημαίνονται ορισμένα ακόμα σημαντικά ζητήματα τα οποία εξετάζουν τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Για να αποκτήσει σαφέστερη εικόνα σχετικά με την μέχρι στιγμής αποκτηθείσα πείρα από την εφαρμογή του κανονισμού, η Επιτροπή απηύθυνε ένα ερωτηματολόγιο σε όλα τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους κύκλους συμφερόντων διανέμοντάς το σε όλα τα μέλη της συμβουλευτικής ομάδας βιολογικής καλλιέργειας. Στο ερωτηματολόγιο απάντησαν είκοσι έξι κράτη μέλη τον Μάρτιο 2011, καθώς επίσης και έντεκα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι απαντήσεις αυτές συνέβαλαν ουσιαστικά στη σύνταξη της παρούσας έκθεσης.

2. ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Ο κανονισμός δημιούργησε τη βάση για την έγκριση λεπτομερών κανόνων παραγωγής για τους τομείς που δεν διέπονταν ακόμα από εναρμονισμένους κανόνες⁵. Μέχρι στιγμής έχουν καθοριστεί και δημοσιευτεί εκτελεστικοί κανόνες σχετικά με τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής φυκιών, και τη βιολογική μαγιά. Κατά τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης δεν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία καθορισμού των κανόνων περί βιολογικής οινοπαραγωγής και περί ζωοτροφών. Για ορισμένους άλλους τομείς, όπως τα πουλερικά και τα θερμοκήπια, οι υφιστάμενοι κανόνες παραγωγής δεν έχουν ακόμη υποστεί αναθεώρηση.

Το παρόν κεφάλαιο εστιάζει στην επισκόπηση της αποκτηθείσας πείρας σχετικά με τους χώρους ομαδικής εστίασης και το ζήτημα της ενδεχόμενης συμπερίληψης των κλωστοϋφαντουργικών και καλλυντικών προϊόντων στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Η βιολογική πιστοποίηση ορισμένων προϊόντων που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι της συνθήκης, αλλά σχετίζονται στενά με τα προϊόντα του παραρτήματος Ι ή με την αγροτική οικονομία, όπως το κερύ μέλισσας, τα αιθέρια έλαια ή το ματέ, δεν εξετάζεται διεξοδικά στην παρούσα έκθεση. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει την ανάγκη διευκρίνισης του κατά πόσο τα προϊόντα αυτά μπορούν να πιστοποιηθούν δυνάμει του κανονισμού στην περίπτωση που έχουν παραχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζει ο κανονισμός.

2.1. Εγκαταστάσεις ομαδικής εστίασης

Η παρασκευή βιολογικών προϊόντων στα εστιατόρια, τα νοσοκομεία, τα κυλικεία και άλλες επιχειρήσεις τροφίμων σημειώνει σταθερή πρόοδο τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο

⁵ Όπως ο βιολογικός οίνος, η βιολογική υδατοκαλλιέργεια, συμπεριλαμβανομένων των φυκιών, και η βιολογική μαγιά.

τομέα. Ο τομέας της παροχής υπηρεσιών εστίασης περιλαμβάνει διάφορα είδη επιχειρήσεων, από μικρά εστιατόρια μέχρι μεγάλες αλυσίδες εστίασης.

Κατά τη σύνταξη του κανονισμού η συμπερίληψη του τομέα της παροχής υπηρεσιών εστίασης κρίθηκε πρόωρη, ενώ η προστασία που παρέχουν οι όροι σχετικά με τη βιολογική παραγωγή θεωρήθηκε επαρκής. Ούτως ή άλλως, ο τομέας της ομαδικής εστίασης υπόκειται ήδη σε ενωσιακούς κανόνες περί υγιεινής και επισήμανσης των τροφίμων, σύμφωνα με τους οποίους οι ετικέτες που αφορούν τις μεθόδους παραγωγής δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν με τρόπο που θα μπορούσε να παραπλανήσει τον αγοραστή⁶.

Επί του παρόντος, επτά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει εθνικούς κανόνες, ενώ σε δέκα άλλα κράτη μέλη εφαρμόζονται ιδιωτικά πρότυπα. Οι κανόνες αυτοί προβλέπουν την πιστοποίηση συστατικών, πιάτων, καταλόγων εστιατορίων ή ολόκληρων επιχειρήσεων εστίασης. Τα κράτη μέλη που διαθέτουν ήδη καθιερωμένο σύστημα ελέγχου δεν ανέφεραν ιδιαίτερες δυσκολίες. Αρκετά κράτη μέλη ανέφεραν ότι εξετάζουν το ενδεχόμενο υλοποίησης ρυθμιστικών προγραμμάτων για τον τομέα της ομαδικής εστίασης σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Η πλειονότητα των κρατών μελών είναι της άποψης ότι οι επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης δεν θα πρέπει να συμπεριληφθούν βραχυπρόθεσμα στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη βιολογική παραγωγή, όχι μόνο λόγω της ενδεχόμενης αύξησης της πολυπλοκότητας, αλλά και λόγω του περιορισμένου αντικτύπου τους στο εμπόριο δεδομένου του τοπικού χαρακτήρα τους. Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι για την ώρα δεν είναι απαραίτητη η συμπερίληψη των επιχειρήσεων ομαδικής εστίασης στον κανονισμό. Ωστόσο, θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στον τομέα αυτό.

2.2. Κλωστοϋφαντουργικά και καλλυντικά προϊόντα

Τα τελευταία χρόνια η αγορά των κλωστοϋφαντουργικών και καλλυντικών προϊόντων με αναφορά στη βιολογική παραγωγή έχει σημειώσει σημαντική ανάπτυξη. Για τα προϊόντα αυτά έχουν δημιουργηθεί ιδιωτικά συστήματα πιστοποίησης. Ωστόσο, οι δύο αυτές κατηγορίες προϊόντων δεν περιλαμβάνονται στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τη βιολογική παραγωγή, το οποίο περιορίζεται σε ορισμένα γεωργικά προϊόντα⁷ (και ιδίως, μη μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα ή μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για να χρησιμοποιηθούν ως τρόφιμα). Παρόλο που είναι ευρέως αποδεκτό ότι τόσο τα κλωστοϋφαντουργικά όσο και τα καλλυντικά προϊόντα αποτελούν πολύτιμη διέξοδο για τις βιολογικές παραχθείσες πρώτες ύλες, στον τομέα της βιολογικής παραγωγής εγείρεται προβληματισμός σχετικά με το κατά πόσο η αναφορά στη βιολογική παραγωγή για τα γεωργικά προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ισχύοντος κανονισμού θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την αξιοπιστία του όρου «βιολογικό», όπως εφαρμόζεται στα προϊόντα διατροφής. Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι, για να συμπεριληφθούν τα μη γεωργικά προϊόντα με συστηματικό τρόπο, ο κανονισμός θα πρέπει να τροποποιηθεί ουσιαστικά.

Η ενωσιακή νομοθεσία περί κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων αφορά τις ονομασίες και την επισήμανση των ινών και όχι τις μεθόδους παραγωγής⁸. Πρόσφατα η νομοθεσία αυτή

⁶ Οδηγία 2000/13/ΕΚ.

⁷ Παρατίθενται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων (ΕΕ L 189, της 20.07.07, σ. 1).

⁸ Οδηγία 2008/121/ΕΚ

αναθεωρήθηκε⁹ με στόχο την απλούστευση και τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου στον τομέα αυτό. Έτσι, στο πλαίσιο του εθελοντικού συστήματος του οικολογικού σήματος της ΕΕ¹⁰, ορίστηκαν κριτήρια για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα¹¹. Στην περίπτωση του βαμβακιού, εάν το 95% του προϊόντος αποτελείται από βιολογικό βαμβάκι, επιτρέπεται η χρήση της ονομασίας «βιολογικό βαμβάκι» δυνάμει του συστήματος αυτού.

Πολλά καλλυντικά προϊόντα περιέχουν γεωργικές πρώτες ύλες, όπως έλαια ή εκχυλίσματα φυτών. Η ενωσιακή νομοθεσία περί καλλυντικών προϊόντων ρυθμίζει τη χρήση των ισχυρισμών σχετικά με τα προϊόντα αυτά¹². Επί του παρόντος καθορίζονται κοινά κριτήρια για όλα τα είδη απαιτήσεων σχετικά με τα καλλυντικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των ισχυρισμών περί «φυσικών και βιολογικών» προϊόντων¹³.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμο να διερευνηθούν οι δυνατότητες που προσφέρει η ενωσιακή νομοθεσία για την επέκταση της προστασίας που προσφέρει ο όρος «βιολογικό» στα κλωστοϋφαντουργικά και τα καλλυντικά προϊόντα.

3. ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΓΤΟ ΣΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Μία από τις γενικές αρχές της βιολογικής παραγωγής που καθορίζονται στον κανονισμό είναι η απαγόρευση της χρήσης:

- γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ)¹⁴,
- προϊόντα που παράγονται από ΓΤΟ¹⁵ ή
- προϊόντα που παράγονται με ΓΤΟ¹⁶.

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1007/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2011, για τις ονομασίες των υφανσίμων ινών και τη συναφή επισήμανση και τη σήμανση της σύνθεσης των ινών των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 66/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με το οικολογικό σήμα της ΕΕ.

¹¹ Απόφαση της Επιτροπής της 9ης Ιουλίου 2009 (2009/567/ΕΚ)

¹² Άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1223 (ΕΕ L 342 της 22.12.2009)

¹³ ISO/NP 16128

¹⁴ Ο ορισμός του όρου «γενετικώς τροποποιημένος οργανισμός (ΓΤΟ)» περιλαμβάνεται στην οδηγία 2001/18/ΕΚ.

Παραδείγματα: φυτά και σπόροι από γενετικώς τροποποιημένη σόγια και γενετικώς τροποποιημένο αραβόσιτο.

¹⁵ «Παραγόμενο από ΓΤΟ», σημαίνει ότι προέρχεται, εξ ολοκλήρου ή μερικώς από ΓΤΟ, αλλά δεν περιέχει ή δεν αποτελείται από αυτούς (άρθρο 2 στοιχείο κα).

Παραδείγματα: λάδι, άμυλο ή πρωτεΐνες από γενετικώς τροποποιημένη σόγια και γενετικώς τροποποιημένο αραβόσιτο που δεν περιέχουν γενετικώς τροποποιημένο DNA.

¹⁶ «Παραγόμενα/που παράγονται με ΓΤΟ»: προϊόντα που προκύπτουν με τη χρήση ΓΤΟ, ως οι τελευταίοι ζώντες οργανισμοί στην παραγωγική διαδικασία, αλλά δεν περιέχουν ούτε αποτελούνται από ΓΤΟ (άρθρο 2 στοιχείο κβ).

Παραδείγματα: πρόσθετα τροφίμων και ζωοτροφών (κυρίως βιταμίνες και αμινοξέα) και βοηθητικά μέσα επεξεργασίας (κυρίως ένζυμα) που παράγονται με γενετικώς τροποποιημένους μικροοργανισμούς (όπως τα βακτήρια και οι μύκητες).

Θεωρείται ότι τα προϊόντα αυτά δεν συνάδουν με την έννοια της βιολογικής παραγωγής και με τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται οι καταναλωτές τα βιολογικά προϊόντα.

Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι στη βιολογική παραγωγή δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ΓΤΟ και προϊόντα παραγόμενα από ή με ΓΤΟ ως τρόφιμα, ζωοτροφές, βοηθητικά μέσα επεξεργασίας, φυτοπροστατευτικά προϊόντα, λιπάσματα, βελτιωτικά εδάφους, σπόροι, αγενές φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό, μικροοργανισμοί και ζώα. Εξαιρούνται μόνο τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα (εμβόλια και άλλα).

Ωστόσο, επειδή τα βιολογικά συστήματα δεν είναι απομονωμένα από τη γενική παραγωγική αλυσίδα δεν μπορεί να αποκλειστεί εξ' ολοκλήρου κατά την καλλιέργεια, τη συγκομιδή, τη μεταφορά, την αποθήκευση και τη μεταποίηση η περιορισμένη και τυχαία παρουσία γενετικώς τροποποιημένων καλλιεργειών σε μη γενετικώς τροποποιημένα συστήματα καλλιέργειας, όπως η βιολογική γεωργία. Οι ξένες προσμίξεις στους σπόρους για σπορά, η διασταυρωτή επικονίαση, οι αυτοφυείς σπόροι και οι πρακτικές συγκομιδής και αποθήκευσης αποτελούν πηγές πιθανής σύμμιξης με ΓΤΟ. Τα πρόσθετα τροφίμων και ζωοτροφών, που συνήθως παράγονται από ή με ΓΤΟ, αποτελούν άλλη μια πιθανή πηγή σύμμιξης.

Ο προηγούμενος κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91¹⁷ προέβλεπε τις ίδιες απαγορεύσεις σχετικά με τους ΓΤΟ, αλλά δεν αντιμετώπιζε την περίπτωση ακούσιας παρουσίας ιχνών ΓΤΟ. Επομένως, ελλείψει ειδικών κανόνων, οι οριζόντιοι κανόνες της νομοθεσίας της ΕΕ περί γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών¹⁸ εφαρμόζονταν και στα προϊόντα που χρησιμοποιούνταν στα πλαίσια της βιολογικής γεωργίας. Ο κανονισμός καθορίζει στο 0,9% το γενικό κατώφλιο επισήμανσης σχετικά με την τυχαία ή τεχνικώς αναπόφευκτη παρουσία ΓΤΟ ή προϊόντων που παράγονται από ΓΤΟ¹⁹.

Υπό την έννοια αυτή, ο κανονισμός διευκρινίζει ότι ισχύουν οι γενικοί κανόνες σχετικά με την αναπόφευκτη παρουσία ΓΤΟ. Επιπλέον, στο άρθρο 9 παράγραφος 3 περιλαμβάνονται ειδικές διατάξεις σχετικά με την ευθύνη της επιχείρησης βιολογικής παραγωγής σχετικά με την αποφυγή της παρουσίας ΓΤΟ στα βιολογικά προϊόντα. Πρέπει να τηρούνται οι εξής βασικές αρχές: α) όσο τον δυνατόν πιο περιορισμένη τυχαία παρουσία ΓΤΟ στα βιολογικά προϊόντα, κατά τα οριζόμενα στην αιτιολογική σκέψη αριθ. 10 και β) αποφυγή των αδικαιολόγητων περιορισμών και του επιπρόσθετου φόρτου για τις επιχειρήσεις βιολογικής παραγωγής.

3.1. Γενική πείρα από την απαγόρευση της χρήσης ΓΤΟ

Από το προαναφερθέν ερωτηματολόγιο προκύπτει ότι τα κράτη μέλη δεν αντιμετώπισαν ιδιαίτερα προβλήματα με την εποπτεία του συστήματος ελέγχου σχετικά με την απαγόρευση χρήσης ΓΤΟ. Ωστόσο, οι ζωοτροφές ξεχωρίζουν ως προϊόντα που εγκυμονούν τον κίνδυνο της παρουσίας ΓΤΟ. Αναφέρθηκαν ορισμένες πολύ περιορισμένες περιπτώσεις εντοπισμού εγκεκριμένων ΓΤΟ σε ποσοστό μικρότερο του 0,1%. Οι επιχειρήσεις καταβάλλουν

¹⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2092/91 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1991, περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, περί γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών (ΕΕ L 268, της 18.10.2003, σ. 1–23, άρθρο 12 παράγραφος 2).

¹⁹ Για τους σπόρους δεν καθορίζεται κατώτατο όριο.

αξιοσημείωτες προσπάθειες και αναλαμβάνουν από κοινού πρωτοβουλίες για την απαλλαγή των βιολογικών προϊόντων από την τυχαία παρουσία ΓΤΟ. Επίσης, αναλαμβάνουν να καλύψουν το κόστος αυτών των προληπτικών δράσεων.

Σε ορισμένα κράτη μέλη αναπτύχθηκαν εργαλεία ανάλυσης και διαχείρισης κινδύνου, τα οποία παρέχουν συστηματική προσέγγιση για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη συμπληρωματική δειγματοληψία και τις επισκέψεις ελέγχου. Η Επιτροπή θα παρακολουθήσει την πορεία ανάπτυξης των εργαλείων αυτών και θα προτείνει, ενδεχομένως, την εφαρμογή τους σε επίπεδο ΕΕ.

Σε ό,τι αφορά τη συνύπαρξη, από την έκθεση που απηύθυνε η Επιτροπή στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2009 σχετικά με τη συνύπαρξη των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών με συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες²⁰ εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι ΓΤ καλλιέργειες δεν έχουν προκαλέσει ευαπόδεικτη βλάβη στις υφιστάμενες μη γενετικώς τροποποιημένες καλλιέργειες. Επίσης, στις 13 Ιουλίου 2010 η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση²¹ σχετικά με κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη εθνικών μέτρων συνύπαρξης για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες, στην οποία αναγνωρίζει ότι ενδέχεται να προκύψουν πιθανές απώλειες εισοδήματος για τους παραγωγούς συγκεκριμένων γεωργικών προϊόντων, όπως τα βιολογικά προϊόντα, ως αποτέλεσμα της παρουσίας ιχνών ΓΤΟ σε επίπεδα ακόμη χαμηλότερα από το κατώφλιο επισήμανσης του 0,9% που προβλέπεται στη νομοθεσία της ΕΕ. Επιπλέον, η σύσταση αναγνωρίζει ότι η σύμμιξη με ΓΤΟ έχει ειδικές συνέπειες για τους παραγωγούς συγκεκριμένων προϊόντων, όπως οι βιοκαλλιεργητές, γεγονός που επηρεάζει και τον τελικό καταναλωτή, καθώς αυτή η παραγωγή είναι συχνά πιο δαπανηρή, λόγω του ότι απαιτούνται αυστηρότερα μέτρα διαχωρισμού για την αποφυγή της παρουσίας ΓΤΟ ώστε να διασφαλιστεί συναφής αυξημένη τιμή. Στο ίδιο πλαίσιο, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και του Συμβούλιο, η οποία, μόλις εγκριθεί, αναμένεται να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να περιορίσουν ή να απαγορεύσουν την καλλιέργεια ΓΤΟ στην επικράτειά τους²².

Πρόσφατα, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-58/10 έως C-68/10 (Monsanto) προχώρησε σε ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές, υποδεικνύοντας ότι στην περίπτωση θέσπισης μέτρων διασφάλισης από ένα κράτος μέλος, μόνο το άρθρο 34 του κανονισμού αυτού εφαρμόζεται σε υφιστάμενα προϊόντα που είχαν λάβει έγκριση στο παρελθόν δυνάμει της οδηγίας 2001/18/ΕΚ. Επίσης, στην υπόθεση 442-09 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο παρείχε ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 σχετικά με την παρουσία γενετικώς τροποποιημένης γύρης στο μέλι. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη βρίσκονται στη διαδικασία αξιολόγησης της απόφασης του Δικαστηρίου και του αντικτύπου της, μεταξύ άλλων στην περίπτωση της συνύπαρξης.

²⁰ COM (2009) 153 τελικό, της 2.4.2009, Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη συνύπαρξη των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών με συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες.

²¹ Σύσταση της Επιτροπής 2010/C/200/01, ΕΕ αριθ. C 200 της 22ας Ιουλίου 2010, σελίδα 1.
http://ec.europa.eu/agriculture/gmo/coexistence/index_en.htm

²² COM (2010) 375 τελικό, της 13.7.2010, Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/ΕΚ όσον αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ στην επικράτειά τους.

3.2. Διαθεσιμότητα προϊόντων που δεν παράγονται με ΓΤΟ

Στις μέρες μας οι βιταμίνες, τα ένζυμα και τα αμινοξέα που χρησιμοποιούνται στην μεταποίηση τροφίμων παράγονται πολύ συχνά από γενετικώς τροποποιημένους μικροοργανισμούς και, συνεπώς, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη βιολογική παραγωγή.

Στο πλαίσιο των έκτακτων κανόνων παραγωγής ο κανονισμός δίνει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να προβλέψει την έγκριση εξαιρέσεων για την απαγόρευση χρήσης προϊόντων που έχουν παραχθεί με ΓΤΟ, όταν είναι αναγκαία η χρήση πρόσθετων υλών και άλλων ουσιών για τρόφιμα και ζωοτροφές, οι οποίες δεν είναι διαθέσιμες στην αγορά πλιν όσων παράγονται με ΓΤΟ. Μέχρι στιγμής η Επιτροπή δεν έχει εγκρίνει καμία τέτοια εξαίρεση.

Ωστόσο, αναφέρεται τακτικά ότι ορισμένες ουσίες, όπως οι βιταμίνες B2 (ριβοφλαβίνη) και B12 (κοβαλαμίνη) και τα ένζυμα χυμοσίνη (για την παρασκευή τυριού) και φυτάση (για τις ζωοτροφές) διατίθενται μόνο ως παραχθείσες με ΓΤΟ. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή πρόκειται να παρακολουθήσει στενά αυτήν την κατάσταση και να προτείνει ενδεχομένως την ανάληψη κατάλληλων δράσεων.

3.3. Η δήλωση του πωλητή

Όταν οι επιχειρήσεις βιολογικής γεωργίας αγοράζουν υλικά που απαιτούνται για την παραγωγική διαδικασία, οφείλουν να βεβαιωθούν ότι δεν πρόκειται για ΓΤΟ ή προϊόντα παραχθέντα από ή με ΓΤΟ. Ο κανονισμός προβλέπει στο άρθρο 9 παράγραφος 2 ότι οι επιχειρήσεις μπορούν να βασίζονται στις ετικέτες του εκάστοτε προϊόντος ή σε κάθε άλλο συνοδευτικό έγγραφο, που επικολλάται ή παρέχεται σύμφωνα με την οδηγία 2001/18/EK²³, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003²⁴, ή τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1830/2003²⁵, εκτός εάν διαθέτουν άλλες πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες η επισήμανση των εν λόγω προϊόντων δεν συνάδει με τους εν λόγω κανονισμούς, για παράδειγμα στην περίπτωση υπέρβασης του κατωφλίου επισήμανσης σχετικά με την τυχαία παρουσία ΓΤΟ κατά 0,9%.

Τα προϊόντα που παράγονται με ΓΤΟ ή από ΓΤΟ και δεν αποτελούν τρόφιμα ή ζωοτροφές, δεν καλύπτονται από τη νομοθεσία περί ΓΤΟ και, συνεπώς, δεν ισχύει για αυτά καμία απαίτηση επισήμανσης ή ιχνηλασιμότητας. Επομένως, ο κανονισμός προβλέπει στο άρθρο 9 παράγραφος 3 ότι στις περιπτώσεις αυτές οι επιχειρήσεις βιολογικής γεωργίας πρέπει να ζητούν επιβεβαίωση ή δήλωση του πωλητή²⁶ υπογεγραμμένη από τον προμηθευτή των προϊόντων. Στο έγγραφο αυτό, ο πωλητής οφείλει να δηλώσει ότι το προϊόν του δεν έχει παραχθεί από ή με ΓΤΟ.

²³ Οδηγία 2001/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2001, για τη σκόπιμη ελευθέρωση στο περιβάλλον γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών και την ανάκληση της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου (Δήλωση της Επιτροπής, ΕΕ L 106 της 17.4.2001, σ. 1-39).

²⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, περί γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών (ΕΕ L 268, της 18.10.2003, σ. 1-23).

²⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1830/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την ιχνηλασιμότητα και την επισήμανση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών και την ιχνηλασιμότητα τροφίμων και ζωοτροφών που παράγονται από γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς, και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/EK (ΕΕ L 268, της 18.10.2003, σελίδες 24-28).

²⁶ Το υπόδειγμα της δήλωσης αναφέρεται στο άρθρο 69 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 889/2008 και συμπεριλαμβάνεται στο παράρτημα XIII του κανονισμού αυτού.

Η δήλωση του πωλητή αποτελεί δέσμευση του προμηθευτή και έχει νομική αξία. Ωστόσο, οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι συμφερόντων υποδεικνύουν ότι πολλές εταιρείες δεν κατανοούν το χαρακτήρα αυτής της δήλωσης και μπορεί να αρνηθούν να την χρησιμοποιήσουν ή αντιθέτως να την υπογράφουν πολύ εύκολα. Ορισμένα κράτη μέλη αναφέρουν επίσης ότι αντιμετωπίζουν δυσκολίες σχετικά με την επαλήθευση του κατά πόσο μια συγκεκριμένη δήλωση είναι αξιόπιστη λόγω των τεχνικών και αναλυτικών περιορισμών.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η αξιοπιστία και η αποτελεσματικότητα της δήλωσης του πωλητή εγείρει κάποιους προβληματισμούς και πρέπει να εξεταστεί ενδελεχέστερα.

3.4. Σκοπιμότητα συγκεκριμένων κατώτατων ορίων ανοχής (σχετικά με την τυχαία ή τεχνικώς αναπόφευκτη παρουσία ΓΤΟ) και ο αντίκτυπός τους στον τομέα των βιολογικών προϊόντων

Από τις απαντήσεις σχεδόν όλων των κρατών μελών και της πλειονότητας των ενδιαφερομένων μερών στο προαναφερθέν ερωτηματολόγιο προκύπτει πως θεωρούν ότι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο παρέχει επαρκείς διασφαλίσεις σχετικά με την απαγόρευση χρήσης ΓΤΟ στο σύστημα βιολογικής παραγωγής. Επίσης, το νομοθετικό αυτό πλαίσιο διασφαλίζει ότι τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά χωρίς ένδειξη σχετικά με την ύπαρξη ΓΤΟ στην ετικέτα τους περιέχουν μόνο τυχαία και αναπόφευκτα επίπεδα ΓΤΟ που δεν υπερβαίνουν το 0,9%. Σε ό,τι αφορά το επίπεδο της ανίχνευσης ορισμένα κράτη μέλη προτιμούν ένα συγκεκριμένο κατώφλιο για τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στη βιολογική παραγωγή, το οποίο θα κυμαίνεται από όριο ποσοτικοποίησης²⁷ 0,1% έως 0,3%.

Σε πέντε περίπου κράτη μέλη, υφίστανται ιδιωτικά συστήματα τυποποίησης για την πιστοποίηση της τυχαίας ή τεχνικά αναπόφευκτης παρουσίας ΓΤΟ σε βιολογικά προϊόντα, η οποία δεν υπερβαίνει το γενικό κατώφλιο του 0,9%. Αναφέρεται ότι οι έλεγχοι εστιάζουν στη σόγια, τον αραβόσιτο, το ρύζι και το λινό.

Διαπιστώνεται ότι η πλειονότητα των απόψεων συγκλίνουν υπέρ της διατήρησης του ίδιου κατωφλίου του 0,9% για την τυχαία παρουσία ΓΤΟ στα βιολογικά προϊόντα. Ο καθορισμός ειδικού κατωφλίου ενδέχεται να καταστήσει το σύστημα πιο πολύπλοκο και να αυξήσει το κόστος που θα επιβαρύνει τους παραγωγούς και τους καταναλωτές.

4. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ένα νέο στοιχείο του κανονισμού που θα μπορούσε να επηρεάσει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς είναι η υποχρεωτική χρήση του λογότυπου της ΕΕ για όλα τα βιολογικά προϊόντα²⁸ που παράγονται στην ΕΕ. Η υποχρέωση αυτή ισχύει από την 1η Ιουλίου 2010, με μεταβατική περίοδο που λήγει στις 30 Ιουνίου 2012. Παρόλο που πρέπει να παραδεχθούμε ότι η θέσπιση του λογότυπου αυτού σημείωσε αρκετή επιτυχία με συνεχώς αυξανόμενη παρουσία σε ευρεία γκάμα προϊόντων, στο στάδιο αυτό είναι αδύνατη η αξιολόγηση του αντικτύπου του.

²⁷ Επί του παρόντος, το 0,1% αποτελεί το χαμηλότερο ποσοστό στο οποίο μπορεί να υπολογισθεί με αξιόπιστο τρόπο η παρουσία ΓΤΟ.

²⁸ Θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 271/2010 της Επιτροπής (ΕΕ L 84 της 31.03.2020).

Σύμφωνα με τα κράτη μέλη το σύστημα ελέγχου, όπως εφαρμόστηκε το 2009 και το 2010, δεν παρεμποδίζει ιδιαίτερα την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς βιολογικών προϊόντων. Ωστόσο, αρκετά κράτη μέλη και αρκετοί ενδιαφερόμενοι φορείς υπογράμμισαν ότι η ποικιλία των ερμηνειών της ενωσιακής νομοθεσίας φανερώνει την ανάγκη για εναρμόνιση, και ενίοτε απλούστευση, της πραγματικής εφαρμογής των κανόνων για τα βιολογικά προϊόντα σε ολόκληρη την Ένωση. Το 2010, στην ΕΕ υπήρχαν 199 αρχές και φορείς ελέγχου επιφορτισμένοι με τη διαχείριση του συστήματος ελέγχου βιολογικής γεωργίας.

Για τη βελτίωση της διαφάνειας η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 426/2011²⁹ που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταρτίζουν και να δημοσιοποιούν επικαιροποιημένο κατάλογο επιχειρήσεων από την 1η Ιανουαρίου 2013. Σε ό,τι αφορά τις περιπτώσεις παραβάσεων και παρατυπιών, η Επιτροπή θεωρεί ότι, παρόλο που γενικά τα κράτη μέλη λαμβάνουν επαρκή μέτρα, υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις περιπτώσεις αυτές, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τον επίκαιρο χαρακτήρα και την πληρότητα των ειδοποιήσεων.

Η ομαδική πιστοποίηση για τους μικρούς παραγωγούς βιολογικών προϊόντων σε πλαίσιο στενής συνεργασίας εντός της Ένωσης προκάλεσε το ενδιαφέρον των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων κύκλων συμφερόντων, καθώς διευκολύνει τη διάθεση των προϊόντων τους στην αγορά. Ωστόσο, όλοι όσοι απάντησαν στο ερωτηματολόγιο υπογράμμισαν την ανάγκη εξασφάλισης της δυνατότητας της πιστοποίησης αυτής να διασφαλίσει ή να βελτιώσει την αξιοπιστία και την αποδοτικότητα των ελέγχων.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης του συστήματος ελέγχου και θα συνεχίσει τις προσπάθειές της προς αυτήν την κατεύθυνση σε συνεργασία με τα κράτη μέλη. Δεδομένου ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο διενήργησε πρόσφατα έλεγχο σχετικά με τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων, η σχετική έκθεση του οποίου αναμένεται να δημοσιευθεί στις αρχές του 2012, η Επιτροπή θα βασιστεί επίσης στα πορίσματα του ελέγχου αυτού για τον καθορισμό της πορείας της όσον αφορά τις σχετικές εργασίες της. Επί του παρόντος, οι υπηρεσίες της Επιτροπής και τα κράτη μέλη επιδιώκουν την αμοιβαία κατανόηση όλων των στοιχείων του συστήματος ελέγχου, και ιδιαίτερα της σχέσης μεταξύ της ειδικής νομοθεσίας περί βιολογικής παραγωγής και της γενικής νομοθεσίας (κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004³⁰ για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων για τις ζωοτροφές και τα τρόφιμα), καθώς και μια πιο ενεργή εποπτεία των αρμοδίων αρχών τόσο στα κράτη μέλη όσο και στις αναγνωρισμένες τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων που διενεργεί το Γραφείο Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων. Η Επιτροπή δεν θα διστάσει να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των συστημάτων ελέγχου με τη νομοθεσία της ΕΕ.

²⁹ ΕΕ L 113 της 3.5.2011, σ. 1.

³⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων (ΕΕ L 191, της 30.4.2004, σελίδες 1-141).

5. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ

Η ΕΕ κατέχει ηγετική θέση μαζί με τις ΗΠΑ στην αγορά βιολογικών προϊόντων και προσελκύει εξαγωγές από πολλές τρίτες χώρες, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 95% των παγκόσμιων πωλήσεων βιολογικών προϊόντων. Ο κανονισμός περιλαμβάνει διατάξεις και εναρμονισμένες διαδικασίες εισαγωγής βιολογικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ μέσω δύο δυνατοτήτων: είτε σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία περί βιολογικών προϊόντων είτε με βάση την ισοδυναμία μεταξύ των προτύπων και των συστημάτων ελέγχου.

Εκτός αυτού του καθεστώτος εισαγωγών, οι άλλες εξαγωγές ισοδύναμων βιολογικών προϊόντων στην ΕΕ βασίζονται σε άδειες εισαγωγής³¹, που χορηγούνται από τις αρχές των κρατών μελών σε κάθε παρτίδα αποστολής για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Η δυνατότητα αυτή έχει μεταβατικό χαρακτήρα και πρόκειται να καταργηθεί σταδιακά³².

5.1. Εισαγωγές βάσει του καθεστώτος ισοδυναμίας

Ο όρος «ισοδύναμα», σε περιγραφές διαφορετικών συστημάτων ή μέτρων, σημαίνει ότι αυτά είναι ικανά να ανταποκριθούν στους ίδιους στόχους και στις ίδιες αρχές με την εφαρμογή κανόνων που εξασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο διασφάλισης της συμμόρφωσης³³. Οι συμφωνίες ισοδυναμίας μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη προτύπων και ελέγχων προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες. Επίσης, ενθαρρύνονται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Οι ειδικές κατευθυντήριες γραμμές του Κώδικα Τροφίμων³⁴ σχετικά με τα βιολογικά τρόφιμα αποτελούν σημείο αναφοράς σε διεθνές επίπεδο που στοχεύει στη διευκόλυνση της εναρμόνισης των παγκόσμιων απαιτήσεων για τα βιολογικά προϊόντα.

5.1.1. Αναγνώριση τρίτων χωρών ως χώρες που παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις

Ο κατάλογος των αναγνωρισμένων τρίτων χωρών περιελάμβανε έντεκα χώρες κατά τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης. Εκκρεμούν ακόμη δεκαεπτά αιτήματα. Η διαδικασία αναγνώρισης ξεκινά με επίσημη αίτηση που υποβάλλεται από τις εθνικές αρχές στην Επιτροπή. Περιλαμβάνει τη λεπτομερή αξιολόγηση του συστήματος προτύπων και ελέγχου των βιολογικών προϊόντων των τρίτων χωρών για να διαπιστωθεί κατά πόσο είναι ισοδύναμα με εκείνα της ΕΕ. Για την αξιολόγηση αυτή απαιτούνται σημαντικοί πόροι. Διαφορές ήσσονος σημασίας μπορούν να γίνουν αποδεκτές, αλλά οι κανόνες με σημαντικές αποκλίσεις ενδέχεται να προκαλέσουν περιορισμούς στις εισαγωγές. Τα μέτρα ελέγχου πρέπει να αποδειχθούν τόσο αποτελεσματικά όσο και εκείνα που εφαρμόζονται εντός της ΕΕ. Η Επιτροπή επίσης διενεργεί επιτόπιους ελέγχους και αναθεωρεί τακτικά τον κατάλογο των τρίτων χωρών.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, μόλις ολοκληρωθεί επιτυχώς η αρχική αξιολόγηση, ο κατάλογος των τρίτων χωρών θα αποτελεί την σταθερότερη και πιο αξιόπιστη προσέγγιση για τις εισαγωγές

³¹ Τα κράτη μέλη χορήγησαν 2440 άδειες το 2009 και 3754 το 2010.

³² Άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1235/2008 της Επιτροπής.

³³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007, άρθρο 2 στοιχείο κδ.

³⁴ Codex CAC/GL 32 - 1999 Κατευθυντήριες γραμμές για την παραγωγή, μεταποίηση, επισήμανση και εμπορία τροφίμων βιολογικής παραγωγής.

βιολογικών προϊόντων, ενώ θα ενθαρρύνει τις αναπτυσσόμενες χώρες να δραστηριοποιηθούν με στόχο τη δημιουργία των δικών τους κανόνων και συστημάτων ελέγχου. Η Επιτροπή προτίθεται να εξακολουθήσει την εξέταση των υφιστάμενων αιτημάτων αλλά και των ενδεχόμενων νέων με στόχο την προώθηση της έννοιας της ισοδυναμίας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ωστόσο, ο απαιτούμενος χρόνος για τις μέχρι στιγμής διενεργηθείσες αξιολογήσεις φανερώνει την περιπλοκότητα της διαδικασίας αυτής και απαιτεί ιδιαίτερη τεχνογνωσία. Παρόλο που η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τα κράτη μέλη που συμβάλλουν στην υποβολή εκθέσεων να συνδράμουν στη διενέργεια των αξιολογήσεων και των επιτόπιων επισκέψεων, σαφώς αυτό δεν επαρκεί για την εξεύρεση των απαιτούμενων πόρων για την κάλυψη ολόκληρης της διαδικασίας και για την επακόλουθη επικαιροποίηση του καταλόγου. Η Επιτροπή θα μελετήσει τον περαιτέρω εξορθολογισμό των εφαρμοζόμενων διαδικασιών και ενδέχεται να προτείνει τρόπους απλούστευσης και ενίσχυσης της εποπτείας. Εν τω μεταξύ, η Επιτροπή εντείνει τις προσπάθειές της για την επεξεργασία των αιτημάτων που εκκρεμούν. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι εισαγωγές από τις εν λόγω τρίτες χώρες δεν επηρεάζονται, καθώς πλέον πραγματοποιούνται βάσει αδειών εισαγωγής που χορηγούν τα κράτη μέλη (βλ. παραπάνω) και στο μέλλον θα μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω της αναγνώρισης των φορέων και αρχών ελέγχου των τρίτων χωρών, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω.

5.1.2. Αναγνώριση φορέων και αρχών ελέγχου που παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις

Σε ό,τι αφορά τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων από μη αναγνωρισμένες τρίτες χώρες, η Επιτροπή ξεκίνησε την εφαρμογή της αναγνώρισης ισοδυναμίας για τους φορείς ελέγχου από το 2008 με την εκκίνηση της υποβολής των αιτήσεων. Μέχρι την πρώτη προθεσμία της 31ης Οκτωβρίου 2009, η Επιτροπή είχε λάβει 73 αιτήσεις από φορείς και αρχές ελέγχου από όλο τον κόσμο.

Η Επιτροπή αξιολόγησε τους τεχνικούς φακέλους που καταρτίστηκαν από τους αιτούντες. Στις περισσότερες περιπτώσεις χρειάστηκε να ζητήσει επιπλέον πληροφορίες από τους αιτούντες, γεγονός που παρέτεινε τη διάρκεια της διαδικασίας. Ο πρώτος κατάλογος αναγνωρισμένων φορέων ελέγχου που εξέδωσε η Επιτροπή³⁵ θα επικαιροποιείται τακτικά. Θα αρχίσει να ισχύει από την 1η Ιουλίου 2012.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο κατάλογος αρχών και φορέων ελέγχου θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει μια αξιόπιστη προσέγγιση για τις εισαγωγές, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει η κατάλληλη εποπτεία για να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία του συστήματος. Ειδικότερα, ενώ οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών είναι υπεύθυνες για τους ελέγχους όλων των εισαγόμενων βιολογικών προϊόντων από το στάδιο της διάθεσής τους για ελεύθερη κυκλοφορία στην επικράτεια της ΕΕ, θα είναι απαραίτητη η έγκαιρη αντίδραση της Επιτροπής σε περίπτωση ανεπαρκούς λειτουργίας ενός φορέα ελέγχου που περιλαμβάνεται στον κατάλογο και η διαγραφή του από τον κατάλογο στην περίπτωση που δεν πληρούνται πλέον οι απαιτήσεις.

Καθώς το καθεστώς αυτό είναι καινούριο και δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί στην πράξη, δεν είναι δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων σε αυτό το στάδιο. Ωστόσο, από την αποκτηθείσα πείρα σχετικά με τη λειτουργία του κανονισμού προκύπτει σαφώς ότι η εφαρμογή αυτού του τμήματος του καθεστώτος εισαγωγών και η εξασφάλιση της κατάλληλης εποπτείας θα δημιουργήσουν σημαντικό επιπρόσθετο φόρτο εργασίας για την Επιτροπή.

³⁵ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1267/2011 της Επιτροπής, της 6ης Δεκεμβρίου 2011 (ΕΕ L 324, της 7.12.2011, σ. 9).

Όσον αφορά την εποπτεία του καθεστώτος εισαγωγών γενικότερα, θα πρέπει να εξετασθεί η σκοπιμότητα εφαρμογής μέτρων προφύλαξης από την Επιτροπή με στόχο τον αποτελεσματικότερο υπολογισμό των γνωστών ή αναδυόμενων κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα που προβλέπονται από τον ίδιο τον κανονισμό, αλλά και άλλα κείμενα της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που αφορούν τους ελέγχους³⁶.

5.2. Εισαγωγές βάσει του καθεστώτος συμμόρφωσης

Δυνάμει του καθεστώτος συμμόρφωσης μια επιχείρηση εκτός ΕΕ οφείλει να πληροί όλες τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων όλων των λεπτομερών κανόνων παραγωγής και των απαιτήσεων περί επισήμανσης. Σε αντίθεση με το καθεστώς ισοδυναμίας, οι κανόνες που εφαρμόζονται πρέπει να είναι ταυτόσημοι και όχι απλά ισοδύναμοι με εκείνους που ισχύουν στην ΕΕ. Η επιχείρηση πρέπει να ελέγχεται από φορέα ή αρχή ελέγχου που έχει αναγνωριστεί για το σκοπό της συμμόρφωσης από την Επιτροπή.

Το καθεστώς της συμμόρφωσης δεν έχει ενεργοποιηθεί ακόμη. Η Επιτροπή όρισε την 31η Οκτωβρίου 2014 ως προθεσμία για την υποβολή των πρώτων αιτήσεων από τις αρχές και τους φορείς ελέγχου δίνοντας έτσι χρόνο στο καθεστώς ισοδυναμίας να αναπτυχθεί.

Με βάση τη μέχρι στιγμής αποκτηθείσα πείρα, είναι αμφίβολο αν το καθεστώς συμμόρφωσης θα παράσχει καλύτερη πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ και αν θα δημιουργήσει επιπλέον οφέλη για τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ σε σύγκριση με τα όσα προσφέρει ήδη το καθεστώς ισοδυναμίας. Επίσης, δεν πρόκειται να αποφέρει σημαντικά οφέλη για τους καταναλωτές σε ό,τι αφορά τα αντίστοιχα εισαγόμενα βιολογικά προϊόντα, τα οποία δεν μπορούν να διακριθούν στην αγορά. Επιπλέον, το σύστημα αυτό δημιουργεί επιπρόσθετο διοικητικό φόρτο ανάλογο με το σύστημα ισοδυναμίας, αλλά χωρίς επιπλέον οφέλη. Συνεπώς, η Επιτροπή προτιμά να επικεντρώσει τις προσπάθειές της στην ισοδυναμία αντί για τη συμμόρφωση, η χρησιμότητα και η αποδοτικότητα της οποίας πρέπει να εξεταστούν εκ νέου σε συνεργασία με τους εμπορικούς εταίρους με βάση τις υφιστάμενες και τις μελλοντικές εμπορικές δραστηριότητες στον τομέα των βιολογικών προϊόντων.

5.3. Πιστοποιητικό ελέγχου

Η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία στην ΕΕ μιας παρτίδας βιολογικών προϊόντων βάσει του καθεστώτος ισοδυναμίας εξαρτάται από την υποβολή πρωτότυπου πιστοποιητικού ελέγχου εκδοθέντος από φορέα ή αρχή ελέγχου που βρίσκεται υπό την εποπτεία είτε αναγνωρισμένης τρίτης χώρας είτε της Επιτροπής είτε αρμόδιας αρχής κάποιου κράτους μέλους (βάσει του καθεστώτος των αδειών εισαγωγών). Κατά την εισαγωγή στην ΕΕ, η παρτίδα ελέγχεται με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό ελέγχου, και ιδίως τα διακριτικά σημεία και τους αριθμούς παρτίδας που ταυτοποιούν τα βιολογικά προϊόντα, και το πιστοποιητικό εγκρίνεται από το τελωνείο. Το πιστοποιητικό ελέγχου αποτελεί, λοιπόν, βασικό στοιχείο για την ιχνηλασιμότητα κάθε παρτίδας βιολογικών προϊόντων από τον παραγωγό της τρίτης χώρας μέχρι τον εισαγωγέα της ΕΕ. Η ιχνηλασιμότητα αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρακολούθηση της μετέπειτα πορείας προς την διανομή του προϊόντος στην ΕΕ σε περίπτωση που καταστεί απαραίτητη η απόσυρσή του από την αγορά.

³⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και κανονισμός της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 669/2009, της 24ης Ιουλίου 2009, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά το αυξημένο επίπεδο των επίσημων ελέγχων στις εισαγωγές ορισμένων ζωοτροφών και τροφίμων μη ζωικής προέλευσης και για την τροποποίηση της απόφασης 2006/504/ΕΚ (ΕΕ L 194, της 25.7.2009, σελίδες 11–21).

Οι επιχειρήσεις θεωρούν την υποχρέωση υποβολής πρωτοτύπου πιστοποιητικού επιθεώρησης επαχθή λόγω των καθυστερήσεων που θα μπορούσαν να προκύψουν δεδομένου του χρόνου που απαιτείται για την διαβίβαση του πρωτότυπου πιστοποιητικού και ζητούν να τους δοθεί η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής των πιστοποιητικών ελέγχου. Ορισμένα κράτη μέλη που εκτελώνίζουν μεγάλο ποσοστό του συνόλου των εισαγωγών στην ΕΕ εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να διερευνήσουν τη σκοπιμότητα της διάθεσης ηλεκτρονικών πιστοποιητικών μέσω μιας ασφαλούς βάσης δεδομένων που θα εξυπηρετεί τους σκοπούς του ελέγχου, του εκτελωνισμού και της εποπτείας για τις αρχές των κρατών μελών και την Επιτροπή. Η Επιτροπή προτίθεται να εξετάσει τη σκοπιμότητα της δημιουργίας ενός τέτοιου συστήματος, το οποίο αναμένεται να παράσχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα ταχύτερου εκτελωνισμού και στην Επιτροπή βασικά δεδομένα σχετικά με τις συναλλαγές στο πλαίσιο των εισαγωγών, ώστε να μπορεί να εποπτεύσει τους φορείς ελέγχου των τρίτων χωρών. Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι ένα τέτοιο σύστημα αναμένεται να διευκολύνει την ταχεία αντίδραση των κρατών μελών σε περιπτώσεις παραβάσεων μέσω της δέσμευσης των μη συμμορφούμενων προϊόντων.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με την παρούσα έκθεση γίνεται μια επισκόπηση της περιορισμένης πείρας που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του κανονισμού από το 2009 μέχρι σήμερα, από την οποία η Επιτροπή συμπεραίνει τα εξής:

- (α) Επί του παρόντος δεν υφίσταται αντικειμενική ανάγκη επέκτασης του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού, ώστε να συμπεριληφθούν οι εγκαταστάσεις ομαδικής εστίασης. Η επισήμανση των βιολογικών κλωστοϋφαντουργικών και καλλυντικών προϊόντων θα μπορούσε να προστατεύσει επαρκώς τα συμφέροντα του καταναλωτή και του παραγωγού μέσω άλλων μηχανισμών. Είναι προτιμότερο να εξετασθούν ενδελεχέστερα οι πτυχές που αφορούν τις κανονιστικές ρυθμίσεις και τον έλεγχο των γεωργικών προϊόντων και όχι να συμπεριληφθούν στο πεδίο εφαρμογής περισσότερα προϊόντα και τομείς.
- (β) Παρόλο που η απαγόρευση της χρήσης ΓΤΟ στη βιολογική παραγωγή εφαρμόζεται ορθά, πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω η δήλωση του πωλητή και να τεθεί υπό παρακολούθηση η διαθεσιμότητα ορισμένων προϊόντων σε μη γενετικά τροποποιημένη μορφή. Επίσης, είναι προτιμότερη η θέσπιση προληπτικών μέτρων και η ανάληψη εναρμονισμένων δράσεων σε σχέση με τον καθορισμό ειδικού κατωφλίου για την παρουσία ΓΤΟ στα βιολογικά προϊόντα, το οποίο δεν φαίνεται να δικαιολογείται με βάση την υφιστάμενη κατάσταση. Σε ό,τι αφορά τη συνύπαρξη, στις 13 Ιουλίου 2010 η Επιτροπή παρείχε επιπλέον καθοδήγηση στα κράτη μέλη με την έκδοση της σύστασής της σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη εθνικών μέτρων συνύπαρξης για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες. Ωστόσο, πρέπει να αναλυθούν οι πρόσφατες εξελίξεις.
- (γ) Στις περισσότερες περιπτώσεις το σύστημα ελέγχου εξυπηρετεί τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, εξακολουθούν να διαπιστώνονται ορισμένες αδυναμίες κατά την εφαρμογή του. Θα πρέπει να καταβληθούν επιπλέον προσπάθειες ώστε να αυξηθεί η απόδοσή του.

Επιπλέον, παρόλο που έχει σημειωθεί πρόοδος στον τομέα της εφαρμογής του νέου καθεστώτος εισαγωγών με βάση την ισοδυναμία, είναι επιθυμητός ο περαιτέρω εξορθολογισμός του, ενώ αμφισβητείται η χρησιμότητα της ενεργοποίησης του καθεστώτος συμμόρφωσης.

Η Επιτροπή θεωρεί πως είναι πολύ νωρίς για να υποβάλει προτάσεις τροποποίησης του κανονισμού, ιδίως καθώς εξακολουθεί να συζητείται στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο η αντίστοιχη πρόταση για την εναρμόνιση του κανονισμού αυτού με τη συνθήκη της Λισαβόνας³⁷. Με την παρούσα έκθεση η Επιτροπή επιδιώκει να παράσχει αντικειμενικά στοιχεία που θα αποτελέσουν τη βάση για τη διεξαγωγή ενός εποικοδομητικού διαλόγου σχετικά τον κανονισμό περί βιολογικής γεωργίας. Κατόπιν αυτού του διαλόγου, η Επιτροπή ενδέχεται να υποβάλει νομικές προτάσεις σε μεταγενέστερο στάδιο.

Για να καταστεί ο διάλογος αυτός όσο το δυνατόν πιο εποικοδομητικός και για να διευκολυνθεί η συμμετοχή των πολιτών, η Επιτροπή θεωρεί ότι ζητήματα όπως η απλούστευση του νομοθετικού πλαισίου (με την παράλληλη διασφάλιση ότι δεν θα αποδυναμωθούν τα πρότυπα), η συνύπαρξη γενετικώς τροποποιημένων καλλιεργειών, ιδίως με βιολογικές καλλιέργειες, και η βελτίωση του συστήματος ελέγχου και του καθεστώτος ισοδυναμίας στο εμπόριο βιολογικών προϊόντων αποτελούν τη βάση για τον μεταγενέστερο προβληματισμό σχετικά με τη βιολογική γεωργία.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να συζητήσουν τα θέματα που επισημαίνονται στην παρούσα έκθεση και θεωρεί ευπρόσδεκτες τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων φορέων.

³⁷ COM(2010) 759 τελικό, της 17.12.2010.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πρόταση θεμάτων προς εξέταση στο πλαίσιο της συζήτησης όσον αφορά την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων.

1. Θα μπορούσε το νομοθετικό πλαίσιο να απλουστευθεί και με ποιο τρόπο μπορεί αυτό να επιτευχθεί διασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν θα αποδυναμωθούν τα πρότυπα;
2. Ποια μέτρα θα έπρεπε να ληφθούν για να εξασφαλιστεί η τήρηση των κανόνων περί συνύπαρξης και η τήρηση των προτύπων βιολογικής παραγωγής από κάθε γεωργό που επιλέγει να δραστηριοποιηθεί σε αυτόν τον τομέα;
3. Χρειάζεται να αναθεωρηθούν τα ισχύοντα πρότυπα παραγωγής και να επιβληθούν αυστηρότεροι κανόνες, π.χ. σε σχέση με τη διαθεσιμότητα βιολογικών νεαρών ζώων, ζωοτροφών και σπόρων και άλλων στοιχείων; Αν ναι, τι μπορούμε να προτείνουμε στους γεωργούς ή τις περιφέρειες που δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις νέες αυτές προϋποθέσεις; Η ευελιξία σε επίπεδο περιφέρειας θα μπορούσε να συνάδει με τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού; Θα είναι οι έλεγχοι εφικτοί;
4. Οι έλεγχοι βασίζονται σε φυσικές επιθεωρήσεις που πραγματοποιούνται σε κάθε επιχείρηση της τροφικής αλυσίδας τουλάχιστον μια φορά ετησίως. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν βεβαιώσεις από ανεξάρτητους φορείς πιστοποίησης. Πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί το σύστημα ελέγχου;
5. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης³⁸, η Επιτροπή έχει προωθήσει την ισοδυναμία στο εμπόριο των βιολογικών προϊόντων αναγνωρίζοντας τρίτες χώρες ή φορείς ελέγχου. Πρέπει η ισοδυναμία να είναι η μοναδική έννοια στην οποία θα βασίζεται το εμπόριο των βιολογικών προϊόντων; Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή πέτυχε επίσης την αμοιβαία αναγνώριση από τρίτες χώρες που έχουν αναγνωριστεί ως ισοδύναμες από την ΕΕ. Θα έπρεπε η προσέγγιση αυτή να ενισχυθεί με στόχο την καλύτερη προάσπιση των επιθετικών συμφερόντων της ΕΕ;

³⁸

COM (2004) 415 τελικό, της 10.06.2004, ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ - Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική γεωργία.